

Veilig jeugdwerk Hervormde Kerk
Dirksland

Inhoud

Aanleiding:.....	3
Je moet er wel aandenken	3
Wat is seksueel misbruik?	3
De drie pijlers bij de opzet van veilig jeugdwerk.....	4
De start.....	4
V.O.G.	6
Implementatie.....	7

Aanleiding:

Sinds een aantal jaren is veilig jeugdwerk binnen de Hervormde Kerk Dirksland een besproken onderwerp, we zijn ons er allemaal bewust van hoe belangrijk dit is. Toch is het belangrijk om veilig jeugdwerk proactief aan te pakken en het niet te houden bij “erover praten” alleen.

Je moet er niet aan denken: seksueel misbruik in je jeugdwerk. Je werkt enthousiast in het jeugdwerk in ons gemeente en dan staat ineens de wereld op zijn kop. Misbruik van kinderen en jongeren raakt onze diepste emoties. Gevoelens van onmacht komen dan snel naar boven. Het liefste denken we er dan ook niet te veel over na.

Je moet er wel aandenken

We willen allemaal prettig en veilig jeugdwerk. En we hebben het beste met de kinderen voor. Toch helpt het dan juist wél om na te denken over de veiligheid in ons jeugdwerk. Waar je geen woorden voor hebt, is ook lastig om te zien en te herkennen. Veilig jeugdwerk vraagt om gesprek, bezinning en soms maatregelen. Plan van aanpak omtrent Veilig jeugdwerk biedt informatie en instrumenten die helpen bij het voorkomen, herkennen en melden van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Uitgangspunt binnen dit plan van aanpak “Veilig jeugdwerk” is het liefdesgebed: ‘Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf’ (Mattheüs 22: 37-39).

Vanuit het geloof in God, willen we onze naaste liefhebben. Dat liefhebben in het jeugdwerk heeft vanzelfsprekend betrekking op kinderen en jongeren. In het jeugdwerk is er zorg en ontferming voor kinderen en jongeren, met aandacht voor de onderlinge verhouding, met respect voor het kind en voor de jongere.

Veilig jeugdwerk gaat over ontferming over kinderen en jongeren die ons zijn toevertrouwd, zoals een goede vader zich over zijn kind ontfermt.

Bij het schrijven van dit plan van aanpak maken we gebruik van het “Programma Jeugdwerk Protestantse Kerk in Nederland” dit project is in samenwerking opgezet met SMPR en partnerorganisaties, zoals JOP, HGJB, CGJO en EA en maakt gebruik van het landelijke project ‘In Veilige Handen’ voor vrijwilligersorganisaties.

Wat is seksueel misbruik?

Als het gaat over seksueel misbruik dan denken we al snel aan de ergst denkbare vormen, zoals verkrachting of gedwongen masturbatie. Maar seksueel misbruik is veel breder dan dat: het gaat ook om opmerkingen met een seksuele lading, onopzettelijk overschrijdend gedrag en (relationeel) overwicht.

De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag is:

Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-minderjarige, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.

Daarbij zijn vier punten belangrijk om te onthouden:

1. Niet alleen fysieke aanraking valt hieronder, ook verbale seksuele toenadering.
2. De intentie van degene die zulk gedrag vertoont, is niet belangrijk om te bepalen of het gaat om seksueel grensoverschrijdend gedrag, het kan wel van invloed zijn op de maatregelen die je ertegen neemt.
3. Het gaat om de beleving van degene die het ondergaat: voelt die het gedrag als dwingend en / of ongewenst?
4. In sommige gevallen is ook die beleving niet doorslaggevend: als er sprake is van een ongelijke machtsverhouding is het gedrag sowieso grensoverschrijdend. Ook als een jongere razend verliefd is en het gedrag juist wel wenst, kan er goed sprake zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Betekent dit dat je een kind nooit meer kunt aanraken? Nee, dat zeker niet. Het ene kind is juist gebaat bij een aai over zijn bol of een troostende arm om zich heen, maar een ander kind houdt er niet van om aangeraakt te worden. Het is belangrijk dat we gevoelig zijn voor deze behoeften én grenzen.

De drie pijlers bij de opzet van veilig jeugdwerk

- Cultuur
- Beleid
- Deskundigheid

Cultuur: praten over het onderwerp veilig jeugdwerk, dit kan door verschillende werkvorm die nodig zijn om het gesprek op gang te brengen over dit onderwerp, gesprekken tussen professionals, vrijwilligers, ouders en de jongeren. Een cultuur om het onderwerp terugkerend te agenderen op de agenda van de kerkraad maar ook het maken van een risico inventarisatie

Beleid: welke instrumenten gaan we inzetten om een veilig jeugdwerk te creëren, instrumenten die we kunnen inzetten bij de werving en selectie van vrijwilligers het beschrijven van omgangsregels en een gedragscode, maar ook het opzetten van of het aansluiten bij een meldprotocol en het aanwijzen van een vertrouwenspersoon en meldpersoon.

Deskundigheid: Jeugdwerkers, jeugdouderlingen trainen, maar ook het in kaart brengen van het netwerk, waar kan je terecht met vragen en wat gaan we doen bij daadwerkelijk grensoverschrijdend gedrag van een vrijwilliger.

De start

Binnen het jeugdwerk willen we werken aan de hand van het 11 stappenplan dat ontwikkeld is door het CGJO en het JOP, het stappenplan is te groot om in één keer uit te rollen. In onze gemeente zijn we broeders en zusters, in onze kerk werken enthousiaste mensen met hart en ziel voor de jongeren. We willen hen niet afschrikken. Toch is het goed om snel te starten met een basis, een basis die bestaat uit het op kort termijn informeren van vrijwilligers over veilig jeugdwerk en het aanvragen van een Verklaring Omtrent Gedrag voor iedere vrijwilliger die werkt met onze kinderen en jeugdige in de gemeente en het aanstellen van een vertrouwensperso(o)n(en)

Daarnaast zal in samenspraak met de jeugdwerker en de jeugdouderlingen het 11 stappen plan de komende jaren uitgerold worden.

STAP 1: Zet het onderwerp op de agenda.

Zet het onderwerp Veilig jeugdwerk op de agenda van de kerkenraad. Bespreek het onderwerp met anderen, bijvoorbeeld: vraag een naburige gemeente of andere vereniging naar hun beleid, zoek uit wie contactpersoon is van de GGD, bel eens met het Veilig thuis, noteer het nummer van de zedenpolitie.

STAP 2: Stel omgangsregels vast.

Stel omgangsregels vast. Doe dit samen met gemeenteleden, ook jongeren en kinderen. Maak de omgangsregels vervolgens ook bekend, bijvoorbeeld door middel van posters, berichten, afbeeldingen, maandthema en Bijbelverhalen.

STAP 3: Voer een gedragscode in.

Voer een gedragscode in (voor medewerkers en vrijwilligers die in onze gemeente actief zijn). Gebruik hiervoor de voorbeeldgedragscode. Neem de gedragscode op bij de arbeids- en/of vrijwilligersovereenkomst.

STAP 4: Maak een risicoanalyse.

Maak een risicoanalyse. Dit kan d.m.v. individuele vragenlijsten, het bevragen van groepen en het registreren en analyseren van incidenten. Analyseer de uitkomsten van de onderzoeken eerst als kerkenraad/bestuur zelf. Bespreek ze vervolgens met alle betrokkenen: medewerkers, ouders minderjarigen, gemeente/vereniging. Betrek hen in het bepalen van de prioriteiten voor vervolgacties.

STAP 5: Stel een vertrouwenspersoon aan.

Stel een vertrouwenspersoon aan. Maak praten makkelijker door middel van een praatpaal of brievenbus. Bespreek het onderwerp 'seksueel gedrag' met kinderen en jongeren op een bij de leeftijd passende manier. Dit kan eventueel in een bredere context van gepast en ongepast gedrag.

STAP 6: Voer een zorgvuldig aanstellingsbeleid.

Kies je vrijwilliger zorgvuldig, zet niet zomaar iedereen in. Vraag aan de potentiële vrijwilliger waarom hij/zij met kinderen/jongeren wil werken en of hij/zij ervaring heeft. Vraag een nieuwe vrijwilliger om een Verklaring Omtrent Gedrag.

STAP 7: Maak melden mogelijk.

Bij het Meldpunt Misbruik is een protocol beschikbaar voor kerken die geconfronteerd worden met situaties van seksueel misbruik. Het Meldpunt Misbruik heeft voor Interne Vertrouwenspersonen een Routekaart ontwikkeld. Maak de naam van de vertrouwenspersoon bekend of van een andere persoon bij wie men vermoedens of kennis van seksueel misbruik kan melden. Vermeld daarbij ook de contactgegevens van het Meldpunt Misbruik.

STAP 8: Informeer de vrijwilligers.

Verzorg een informatieavond over seksueel misbruik: de systemen, gevolgen en de noodzaak van preventie. Hiervoor is een basis PowerPoint presentatie beschikbaar op: www.meldpuntmisbruik.nl/veiligjeugdwerk.

STAP 9: Veilige omgeving creëren (en behouden)

In stap 4 zijn de prioriteiten voor het veilig jeugdwerk bepaald. Formuleer na deze prioriteitstelling de verbeteracties en doelen zo concreet en meetbaar mogelijk. Bepaal per doel hoeveel tijd en geld er nodig is en maak een plan van aanpak. Betrek waar mogelijk de omgeving bij de uitwerking en wijs één verantwoordelijke aan die de voortgang bewaakt. Herhaal de risicoanalyse uit stap 4 regelmatig. De situatie kan namelijk door allerlei factoren veranderen (zowel ten goede als ten slechte). De eerste risicoanalyse is de nulmeting. Na een paar jaar kan een nieuwe risicoanalyse gedaan worden om te kijken of er vooruitgang is geboekt en of er nieuwe inspanningen nodig zijn. Maak bij de evaluatie weer gebruik van de input van de gemeente/vereniging. Laat het onderwerp Veilig Jeugdwerk regelmatig terugkomen in de (kerkenraads-) vergaderingen, in het jaarverslag, in het kerk-/verenigingsblad, op de website, via flyers of posters, tijdens clubs, etc. etc.

STAP 10: Maak gebruik van de klachtenregeling.

Haak aan bij de gezamenlijke klachtenregeling van de PKN bij SMPR <https://www.smpr.nl/> of SGL <https://www.sgl-platform.nl/go/meldpunt/>

STAP 11: Informeer alle betrokkenen over het ontwikkelde preventiebeleid.

Betrek zoveel als mogelijk de gemeente bij de besluitvorming rondom de voorgaande stappen. Betrek de ambtsdragers, medewerkers en vrijwilligers. Maar betrek ook andere leden waaronder kinderen, jongeren en ouders. Licht de gemeente voor over het totaalpakket, wanneer het beleid staat.

V.O.G.

Om een basis te leggen is het goed dat iedere vrijwilliger binnen onze gemeente een VOG kan overleggen.

De spelregels omtrent de aanvraag van een VOG zijn de afgelopen jaren gewijzigd deze wijziging moet er toe bijdragen dat binnen stichtingen en verenigingen veilig jeugdwerk geboden kan worden. De aanvraag van de VOG is voor hen kosteloos.

Om in aanmerking te kunnen komen voor het gratis aanvragen van Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG) voor vrijwilligers die met jeugdigen werken, moeten we aan de volgende voorwaarden voldoen die het ministerie van Veiligheid en Justitie stelt:

- 1. De organisatie staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.*
- 2. De organisatie bestaat voor minimaal 70% uit vrijwilligers en is een echte vrijwilligersorganisatie (geen winstoogmerk).*
- 3. Vrijwilligers binnen de organisatie werken met minderjarigen en/of mensen met een verstandelijke beperking.*
- 4. De organisatie kan aantonen dat er preventief beleid is om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Dit kan variëren van het hebben van vertrouwens(contact)personen tot een goed aannamebeleid voor jeugdbegeleiders Dit kan o.m. door een link te plaatsen naar informatie op de website.*

Op dit moment is het voor zelfstandige kerkelijke gemeentes die geen individuele KvK-inschrijving hebben, nog niet mogelijk van de Regeling gratis VOG gebruik te maken. Het is de bedoeling, dat vanaf 1-1-2016 alle afzonderlijke gemeentes en parochies beschikken over een zgn. RSIN-nummer, waarmee de gratis VOG verstrekt kan worden.

Implementatie

1. In de maanden november/december 2017 alle leiding van clubs, catechisatie en JV inlichten tijdens reguliere bijeenkomsten. Daarnaast het onderwerp veilig jeugdwerk als agendapunt op een gemeente avond bespreken.
2. Januari 2018 Nadat we zoveel mogelijk vrijwilligers gesproken hebben, alle vrijwilligers informeren per brief
3. December 2017 Een vertrouwenspersoon aanstellen door de kerkraad
4. In de maanden februari/maart 2018 alles vrijwilligers in de gelegenheid stellen een VOG aan te vragen bij de gemeente.
5. Maart/april 2018 omgangsregels en gedragscode beschrijven, in samenspraak met vrijwilligers, kinderen en jongeren.
6. Mei 2018 beschreven omgangsregels en gedragscodes vaststellen in de kerkraad.
7. Juni 2018 de gemaakte stappen evalueren, en zo nodig bijstellen.
8. Juni 2018 deel twee van het plan van aanpak beschrijven voor het verder uitwerken van het veilig jeugdwerk binnen Hervormd Kerk Dirksland